

ASIA

Haaponevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettaminen ja lohkojen 1, 2, 6 ja lisäalueen 2B (lohko 7) jälkihoitotoimenpiteiden vahvistaminen, Haapavesi

HAKIJA

Neova Oy

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	3
TOIMINTA JA SEN SIJAINTI	3
HAKEMUKSEN PERUSTE	3
LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	3
TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, LAUSUNTO JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE	3
Toimintaa koskevat luvat ja lausunto.....	3
Alueen kaavoitustilanne	5
HAKEMUKSEN SISÄLTÖ	6
Turvetuotantoalueen historia ja nykytila	6
Päästöt vesistöön.....	8
Vesistö.....	10
Vesistö ja veden laatu.....	10
Kalasto ja kalastus.....	13
Vesistön käyttö	14
Toiminnan vaikutukset vesistöön	14
Jälkihoito ja seuraava maankäyttö	15
Jälkihoitovaiheen tarkkailu	16
Tuotannon jälkeiset korvaukset ja kompensaatiot	16
Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailun tulokset vuosilta 2004–2021	16
HAKEMUKSEN KÄSITTELY	20
Hakemuksen täydennys.....	20
Hakemuksesta tiedottaminen	20
Lausunnot.....	20
Hakijan vastine	23
MERKINTÄ	23
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	24
Pääasiaratkaisu	24
Jälkihoitomääräykset	24
OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE	25
RATKAISUN PERUSTELUT	26
Luvan rauettamisen ja jälkihoitotoimien vahvistamisen perustelut.....	26
Jälkihoitomääräysten perustelut.....	27
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN.....	29
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	29
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	29
KÄSITTELYMAKSU	29
Ratkaisu.....	29
Perustelut	29
Oikeusohje.....	30
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	30
MUUTOKSENHAKU	31

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Neova Oy on 4.10.2021 aluehallintovirastoon saapuneella ja myöhemmin täydentämällään hakemuksella hakenut Haapaveden kaupungissa sijaitsevan Haaponevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamista ja lohkojen 1, 2, 6 ja lisäalueen 2B (lohko 7) jälkihoitotoimenpiteiden vahvistamista.

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Haaponevan turvetuotantoalue sijaitsee Haapaveden kaupungissa, 5–10 kilometriä kaupungin keskustasta pohjoisluoteeseen.

HAKEMUKSEN PERUSTE

Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 2.1.2007 antaman päätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksen 17 mukaan toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä ympäristölupaviraston hyväksyttäväksi yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoidosta.

Neova Oy on hakenut Haaponevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamista ja lohkojen 1, 2, 6 ja lisäalueen 2B (lohko 7) jälkihoitotoimien vahvistamista, koska Haaponevan tuotanto on lopetettu niin, että viimeiseksi tuotantovuodeksi jää vuosi 2018. Tuotannon päättymisestä on tehty ilmoitus Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle 19.3.2020.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 2 momentin 7 c) kohdan mukaan aluehallintovirasto ratkaisee turvetuotantoa koskevan ympäristölupa-asian.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, LAUSUNTO JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Toimintaa koskevat luvat ja lausunto

Pohjois-Suomen vesioikeus on 19.1.1995 antamallaan päätöksellä nro 7/95/2 myöntänyt Vapo Oy:lle toistaiseksi voimassa olevan luvan johtaa Haaponevan noin 453 ha:n laajuisen turvetuotantoalueen kuivatusvedet Humalojan ja Lylyojan kautta Pyhäjokeen.

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on 7.6.2000 antamallaan päätöksellä nro 29/00/2 muuttanut edellä mainittua vesioikeuden päätöstä lupamääräysten ja kalatalousmaksujen osalta sekä velvoittanut Vapo Oy:n hakemaan ympäristölupaa vuoden 2005 loppuun mennessä. Vaasan hallinto-oikeus on 9.3.2001 antamallaan päätöksellä muuttanut ympäristölupaviraston päätöksen eräitä lupamääräyksiä muun muassa korvausvelvoitteiden osalta ja pysyttänyt Latvalammen tarkkailuvelvoitteen ja Pirnesjärven ruoppausvelvoitteen. Korkein hallinto-oikeus on 12.5.2003 antamallaan päätöksellä kumonnut Vaasan hallinto-oikeuden antaman määräyksen liikaa maksettujen kalatalousmaksujen palauttamisesta.

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on 2.1.2007 antamallaan päätöksellä nro 3/07/2 myöntänyt Vapo Oy:lle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan Haaponevan turvetuotantoalueen turvetuotantoon ja lisäalueen kuntoonpanoon sekä turvetuotantoalueen vesien johtamiseen Humalojan ja Lylyojan kautta Pyhäjokeen. Tuotantopinta-ala on ollut tuolloin 415,5 hehtaaria ja lisäalue 23,6 hehtaaria (luvan mukainen pinta-ala 439, 1 hehtaaria). Ympäristölupavirasto on hylännyt hakemuksen siltä osin, kuin siinä on pyydetty toiminnan lopettamissuunnitelman vahvistamista siten, ettei Haaponevan osalta tarvita enää erillistä hakemusta.

Päätöksessä nro 3/07/2 luvan saajan on tullut, mikäli se aikoo jatkaa päätöksessä tarkoitettua turvetuotantoa ja vesien johtamista vesistöön vuoden 2016 jälkeen, mainitun vuoden loppuun mennessä, toimittaa ympäristölupavirastolle lupamääräysten tarkistamista koskeva hakemus uhalla, että ympäristölupavirasto voi määrätä luvan raukeamaan.

Päätöksessä nro 3/07/2 on annettu lupamääräykset toiminnan lopettamisesta lohkojen 3–5 osalta. Lohkojen 3–5 osalta toiminnan lopettamisesta ja jälkihoito on määrätty ilmoitettavaksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Hakemuksen mukaan lohkojen 3–5 jälkihoitotoimet on toteutettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Päätöksen nro 3/07/2 toiminnan lopettamista lohkoilla 1, 2, 6 ja lisäalueella 2B koskeva lupamääräys 17 kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

”17. Mikäli lupakauden aikana tuotannosta poistuvilla alueilla tehdään tuotantosuunnitelmasta poikkeavia jälkihoitotoimiin liittyviä vesien johtamisjärjestelyjä tai alue siirtyy jälkikäyttöön, on niistä etukäteen ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle. Tuotannosta poistuvan lohkon vesiensuojelutoimia on jatkettava, kunnes toiminta ei enää sannottavasti aiheuta vesistökuormitusta, ja ainakin kaksi vuotta turpeen noston lopettamisen jälkeen.

Toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä ympäristölupaviraston hyväksyttäväksi yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoi-

dosta. Hakemukseen on liitettävä esitys toiminnan lopettamisen jälkeisestä tarkkailusta sekä niiden toiminnan päättymisen jälkeen mahdollisesti aiheutuvien vesistön pilaantumisvahinkojen korvaamisesta, joista luvan saaja on vastuussa. Vastaava suunnitelma on esitettävä myös, jos lupakauden aikana huomattava osa alueesta poistuu tuotannosta ja kyseisellä alueella tehdään muutoksia vesien johtamis- ja vesiensuojelujärjestelyihin.

Lisäksi lupapäätöksen liitteessä 2 on määrätty jälkihoitovaiheen tarkkailusta seuraavaa:

”Jälkihoitovaiheen päästötarkkailu tehdään yhtenä vuotena kerran kuu-kaudessa 15.5.–30.9. Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, COD_{Mn} ja pH. Vesiensuojelurakenteiden toimivuutta tarkkaillaan silmämääräisesti kahden vuoden aikana tai enintään siihen saakka, kun alue on siirtynyt toiseen käyttöön.”

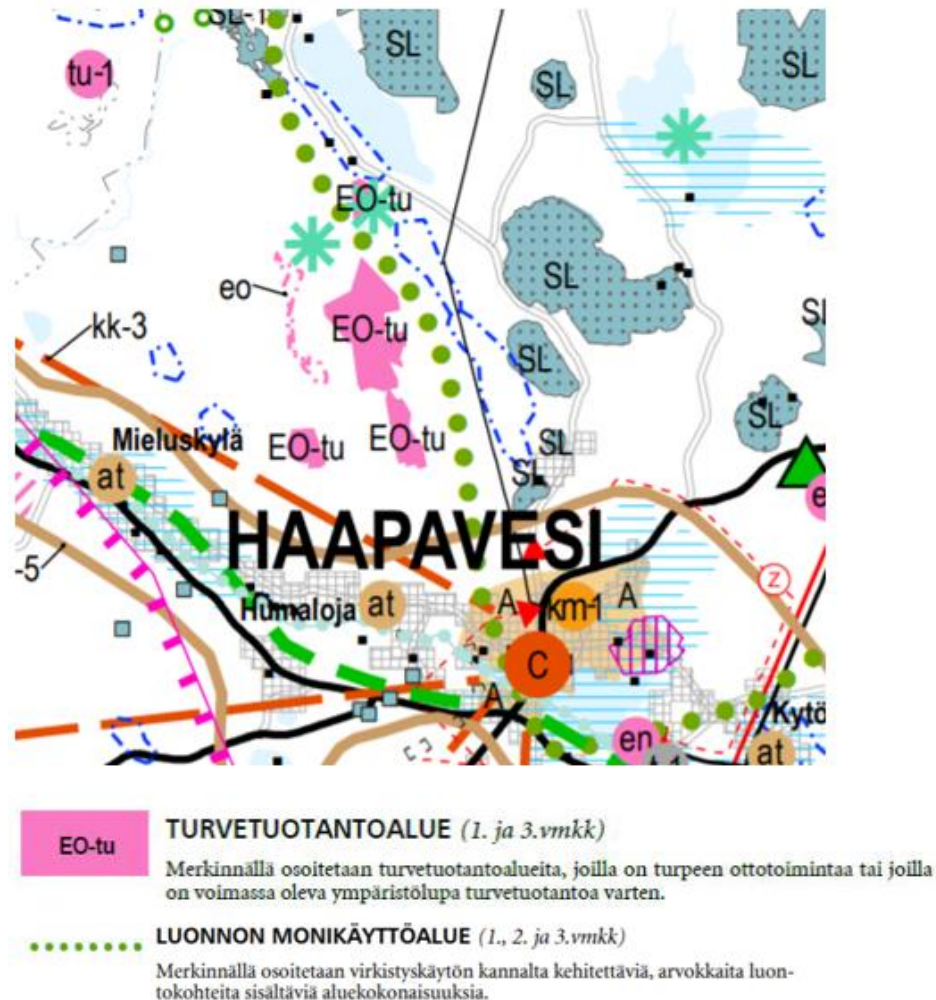
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut 27.12.2017 antamallaan lausunnolla (POPELY/3041/2015), ettei Haaponevan lupaa ole tarve muuttaa ympäristönsuojelulain 89 §:n perusteella. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on tehnyt Haaponevalla määräaikaistarkastuksen 9.9.2021. Lausunto ja tarkastusmuistio on esitetty hakemuksen liitteenä.

Alueen kaavoitustilanne

Haaponevan turvetuotantoalueella on voimassa kolme Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaa. 1. vaihemaakuntakaava käsittelee muun muassa energiantuotantoa ja -siirtoa sekä luonnonympäristöä ja ympäristöministeriö on vahvistanut sen päätöksellään 23.11.2015. 2. vaihemaakuntakaava käsittelee muun muassa maaseudun asutusrakennetta, kulttuuriympäristöä sekä virkistys- ja matkailualueita ja maakuntavaltuusto hyväksyi sen 7.12.2016. 3. vaihemaakunta koskee muun muassa pohjavesi- ja kiviainesalueita, mineraalipotentialiaali- ja kaivosalueita ja tuulivoima-alueita. Maakuntavaltuusto hyväksyi 11.6.2018 3. vaihemaakuntakaavan, mutta siitä tehtiin kahdeksan valitusta Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, jotka hallinto-oikeus hylkäsi 29.4.2020. Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Maakuntahallitus on määrännyt 5.11.2018 3. vaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan. Vaihemaakuntakaavojen yhdistelmä on esitetty kuvassa 3. Vaihemaakuntakaavassa Haaponeva on merkitty turvetuotantoalueeksi (EO-tu). Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten.

Turvetuotannon osalta on annettu koko maakuntakaava aluetta koskeva yleismääräys, jonka mukaan turvetuotantoon tulee ottaa ensisijaisesti entisiin tuotantoalueisiin liittyviä soita, ojitettuja soita tai sellaisia ojittamattomia soita, joiden luonnon- tai kulttuuriarvot eivät ole seudullisesti merkittäviä. Tuotantoa tulee harjoittaa niin, että sen valuma-aluekohtainen vesistön kuormitus vähenee valtakunnallisen vesiensuojelun tavoit-

teohjelman mukaisesti. Turvetuotannon lopettamisen jälkihoidon ympäristövaikutukset tulee käsitellä valvonta- ja lupaviranomaisten kanssa ennen tuotannon päättymistä. Suopohjien jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueelliset maankäyttötarpeet. Seuraavassa kuvassa on ajantasainen maakuntakaava (yhdistelmä kolmesta vaihemaakuntakaavasta, 5.11.2018, tekn. tark. 18.6.2019) ja alueen kaavamerkintäselitteet:

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Turvetuotantoalueen historia ja nykytila

Haaponevan turvetuotantoalue on valmisteltu tuotantoon 1987–1992. Vuosina 2016 ja 2017 alue oli levossa, mutta tätä ennen tuotantoa harjoitettiin vuosittain. Vuonna 2018 tuotantoa oli vielä lohkoilla 7 sekä osalla lohkoja 1 ja 2 noin 57 hehtaarin alalla, kyseinen vuosi oli viimeinen aktiivinen tuotantovuosi. Ympäristöluvassa mainittu lohko 2B tarkoittaa lohkoa 7. Tuotantosuunnitelmakartan mukaan tuotantoalueen pinta-ala on 439,7 hehtaaria. Tuotantoalueesta lohkojen 1, 2, 6 ja lisäalueen 2B (lohko 7) yhteenlaskettu pinta-ala on 249,8 hehtaaria.

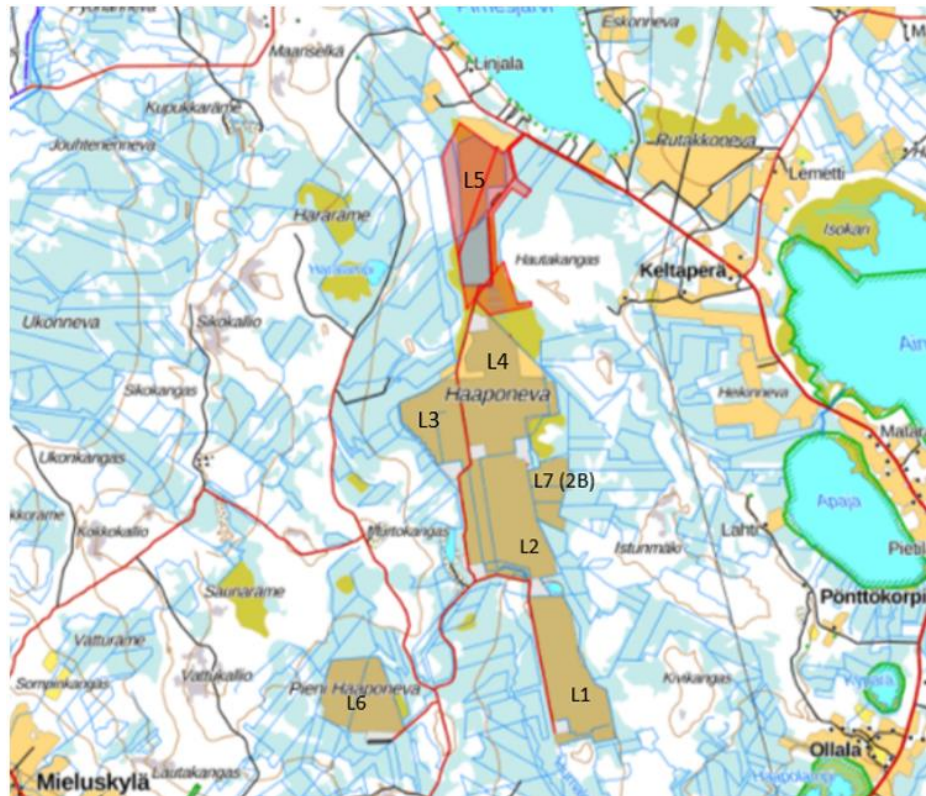
Haaponevan lohkojen 1 ja 2 sekä 7 vedet on käsitelty sulan maan aikaan pintavalutuskentällä (pvk2) ja muuna aikana laskeutusaltailta. Pintavalutuskenttä on ollut käytössä vielä vuonna 2021. Lohkojen vedet on johdettu vesienkäsittelyn jälkeen laskuojien, joista edelleen Humalojan kautta Pyhäjokeen. Lohkon 6 (Pieni Haaponeva) tuotanto on päättynyt vuonna 2014 ja se on kokonaisuudessaan siirretty viljelykäyttöön maanomistajan toimesta vuonna 2015. Lohkon vedet on johdettu laskeutusaltaiden kautta laskuojaan, josta edelleen Lylyojan kautta Pyhäjokeen.

Lohkot 1 ja 2 sekä 7 on siirretty pääosin viljelykäyttöön maanomistajan toimesta vuoden 2021 aikana. Vielä viljelykäyttöön ottamaton alue on luontaisesti kasvittunutta, eikä siellä ole enää pinta-alaltaan merkittäviä turvepintaisia alueita.

Alueen nykytilanne kasvittumisen osalta ilmenee seuraavasta kuvasta sekä hakemukseen liitetystä valokuvaliitteestä 5. Haaponevan kasvittumisen tilanne 10.9.–12.9.2021. Lähde: Suomen ympäristökeskus (SYKE), TARKKA-palvelu. Sisältää muokattua Copernicus-dataa & USGS/NASA Landsat program dataa, SYKE.

Seuraavassa kuvassa on esitetty Haaponevan alueen hallintatilanne, vain lohko 5 on Neova Oy:n (hakija) omistuksessa. Lohko 6 (Pieni Haaponeva) on luovutettu takaisin vuokranantajalle 26.11.2014. Lohkojen 1, 2 ja 7 (2B) alueet on myyty 4.3.2021. Myynnin yhteydessä on sovittu, että Neova Oy voi suorittaa alueella ympäristöluvan edellyttämät jälkihoitotoimenpiteet. Vain punaisella merkityt alueet ovat Vapo Oy:n (Neova Oy:n) omistuksessa. Entisten tuotantolohkojen sijainnit on merkitty karttaan.

Päästöt vesistöön

Haaponeva on kuulunut Pyhäjoen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö-, ja vaikutustarkkailuohjelmaan. Luvan mukaan päästöjä vesistöön tarkkaillaan lupakauden aikana kahtena vuotena, minkä lisäksi on kaksi suppean tarkkailun vuotta. Näytteet otetaan 15.5.–30.9. välisenä aikana. Haaponevan päästöjä (pvk2) on lupakauden aikana tarkkailtu vuosina 2009–2011, 2013, 2016–2019. Pintavalutuskentän tehoa on tarkkailtu vuosina 2013, 2016 ja 2019. Vuonna 2020 Haaponeva siirtyi jälkihoitovaiheen tarkkailuun. Tarkkailutulokset ja tarkkailuraportit on esitetty hakemuksen liitteenä.

Vuosina 2016–2020 Haaponevalla mitatut kiintoainepitoisuudet 0,85–2,0 mg/l ovat olleet pienempiä kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (5,3 mg/l, Pöyry Finland Oy 2016). Kiintoainepitoisuudet ovat olleet lähellä luonnontilaisen suon valumaveden tasoa (1 mg/l). Lähtevän veden kokonaisfosforipitoisuudet (14–19 µg/l) ovat olleet selvästi pienempiä kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (39 µg/l, Pöyry Finland Oy 2016), ollen jopa luonnontilaisen suon valumaveden tasolla (20 µg/l).

Kokonaistyyppipitoisuudet 594–748 µg/l ovat olleet selvästi pienempiä kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (1 162 µg/l, Pöyry Finland Oy 2016). Myös ke-

miallisen hapenkulutuksen osalta arvot ovat vuosikeskiarvona olleet pienempiä kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (28 µg/l, Pöyry Finland Oy 2016). Seuraavassa taulukossa on esitetty Haaponevan pintavalutuskentältä lähtevän veden keskimääräinen laatu vuosina 2016–2020.

Vuosi	Kiintoaine mg/l	Kok.P µg/l	Kok.N µg/l	COD _{Mn} mg/l	pH	Näytemäärä n
2020	1,4	18	628	22	7,0	11
2019	1,9	15	594	23	6,9	10
2018	0,85	19	715	26	6,6	2
2017	1,3	14	748	19	6,9	5
2016	2,0	17	612	21	6,9	9

Haaponevan pintavalutuskenttä on toiminut tehokkaasti poistaen sekä kiintoainetta että ravinteita. Seuraavassa taulukossa on esitetty Haaponevan pintavalutuskentän 2 tehon tarkkailutulokset (yp = kentän yläpuolella, ap = kentän alapuolella).

Vuosi	Kiintoaine			Kok.P			Kok.N			Näytemäärä n
	yp	ap	teho	yp	ap	teho	yp	ap	teho	
	mg/l	mg/l	%	µg/l	µg/l	%	µg/l	µg/l	%	
2019	8,7	1,5	83	52	16	69	790	557	29	3
2016	11,9	1,8	85	50	18	65	1 250	600	52	4
2013	13	1,1	92	53	15	71	1 467	673	54	3

Haaponevan vuosipäästöt (kg/a) vuosilta 2012–2020 on esitetty seuraavassa taulukossa. Kuormitus on viime vuosina selvästi pienentynyt.

*Tuotantoalue levossa. Vuosien 2012, 2014 ja 2015 kuormitus arvioitu muiden tarkkailusoiden perusteella.

Vuosi	Tuotannossa	vuosikuormitus, brutto				Vuosikuormitus, netto		
		COD _{Mn} kg/v	Kok.P kg/v	Kok.N kg/v	Kiintoaine kg/v	Kok.P kg/v	Kok.N kg/v	Kiintoaine kg/v
2020	0	5 670	4	197	936	0,7	122	755
2019*	0	23 813	29	954	5 021	12	610	4 242
2018	83	8 922	14	425	2 192	8	271	1 889
2017*	0	25 509	26	960	2 943	10	539	2 103
2016*	0	30 764	46	1 557	9 403	20	869	8 023
2015	109	44 579	80	2 255	10 962	44	1 297	9 052
2014	96	36 108	99	2 506	18 911	63	1 692	17 201
2013	151	36 377	134	2 557	21 122	100	1 698	19 429
2012	151	54 794	148	3 618	18 794	108	2 560	14 680

Lähde: Pohjois-pohjanmaan turvetuotantoalueiden vuosikuormitusraportit

Vesistö

Vesistö ja veden laatu

Haaponeva sijaitsee Pyhäjoen vesistöalueella (54), tarkemmin Mieluskosken (54.022) ja Pirnesjärven (54.025) alueilla. Haaponevan turvetuotantoalueen vedet johdetaan sulan maan aikaan pintavalutus kentän 2 kautta ja muuna aikana laskeutusaltaiden kautta Humalojaan ja edelleen Pyhäjokeen Haapakosken kohdalla. Humalojaa pitkin etäisyys Pyhäjokeen on noin 5 kilometriä. Humalojan valuma-alue on 24 km². Pyhäjoen vesistöalueen pinta-ala Mieluskoskella on 2 013 km² ja järvisyys 7,9 %. Haaponevan lohkon 6 vedet on johdettu Lylyjoaan ja edelleen noin 4 kilometrin päässä Pyhäjokeen. Haaponevan sijainti valuma-alueella on esitetty seuraavassa kuvassa:

Hakijan mukaan Haaponeva ei sijaitse Litorinameren alueella eli alueella ei ole sulfaattimaihin liittyviä riskejä.

Vesistötarkkailussa Haaponeva kuuluu Pyhäjoen yhteistarkkailuun Humalojan pisteellä (Hu0). Humaloja laskee Pyhäjokeen Haapajärven alapuolelle. Humalojassa tarkkailua on tehty vuosina 2013, 2016 ja 2019 (alueellinen tarkkailu). Muina vuosina tarkkailua on tehty Pyhäjoen pääuomassa, Haaponevaa lähin tarkkailupiste Pyhäjoessa on Py79, joka sijaitsee Humalojan yläpuolella.

Otteet vuosien 2013, 2016 ja 2019 vesistötarkkailuraporteista ovat hakemuksen liitteenä 8. Vuoden 2016 vesistötarkkailuraportin mukaan Humalojan (Hu0) vesi oli turvetuotantoalueelta tulevaa vettä keskimäärin rehevämpää ja humuspitoisempaa. Haaponevalta lähtevä vesi oli ravinteiden perusteella lähinnä lievästi rehevää ja Humalojan vesi rehevää. Lisäksi raportin mukaan: Humalojan happitilanne oli hyvä koko vuoden. Maaliskuussa vesi oli väriltään vaaleampaa, mutta sameampaa. Myös rautapitoisuus oli maaliskuussa noin puolet korkeampi kuin kesäaikaan. Veden pH-arvo vaihteli 6,1–7,1 välillä. Ravinnetitoisuuksien perusteella Humalojan vesi oli rehevällä tasolla. Ammoniumtypen- ja fosfaattifosforin pitoisuudet olivat korkeimmillaan maaliskuussa, mutta epäorgaanisia ravinteita esiintyi vedessä myös kesällä. Ravinnetitoisuudet olivat monia muita sivuojia alhaisempia. Veden hygieeninen laatu oli talvella hyvä ja kesällä välttävä.

Vuoden 2019 tarkkailuraportin mukaan Humalojan (Hu0) happitilanne oli hyvä koko vuoden. Väriarvot ja COD_{Mn}-pitoisuudet olivat runsashuomuksisille vesille ominaisella tasolla. Rautapitoisuudet olivat suovaltaisille valuma-alueille tyypilliseen tapaan korkeita. Veden pH-arvo vaihteli 6,60–7,49 välillä. Ravinnetitoisuuksien perusteella Humalojan vesi oli

rehevällä tasolla, mutta ravinnepitoisuudet olivat monia muita sivuojia alhaisempia.

Veden hygieeninen laatu oli talvella hyvä ja kesällä välttävä. Seuraavassa taulukoissa on esitetty Humalojan vedenlaatu vuosina 2013, 2016 ja 2019 (lähde: Pyhäjoen yhteistarkkailuraportit).

näytteenoton päivämäärä	c°	pH	sähkönjohtavuus mS/m	O ₂ %	O ₂ mg/l	COD _{Mn} mg/l	Saameus FTU	Väri mg Pt/l
25.3.2013	0,8	6,5	13	75	11	13	2,7	80
1.7.2013	17,9	5,6	3,1	89	8,4	48	11	300
5.8.2013	17,5	6,6	6	83	7,9	30	8,7	270
1.3.2016	0,3	7,1	6,6	80	12	18	17	170
6.7.2016	12,5	6,1	3,2	80	8,5	46	8,7	330
9.8.2016	14,9	7,1	4,3	86	8,6	31	6,6	260
25.3.2019	0	6,8	7,5	86	13	15	16	170
16.7.2019	13,7	7,2	8	81	8,4	21	8,8	280
14.8.2019	13,9	7,5	8,2	94	9,7	21	11	210

näytteenoton päivämäärä	Kiintoaine mg/l	Fe µg/l	Kok.N µg/l	NO ₂₊₃ -N µg/l	NH ₄ -N µg/l	Kok.P µg/l	PO ₄ -P µg/l
25.3.2013	1	950	630	180	86	25	13
1.7.2013	15	2 000	1 100	140	17	59	13
5.8.2013	7,3	3 900	730	170	17	50	25
1.3.2016	10	4 080	1 100	160	320	48	27
6.7.2016	24	2 440	1 100	170	21	63	20
9.8.2016	22	2 590	700	76	7,7	32	13
25.3.2019	5,2		860			49	
16.7.2019	5,2		820	190	28	53	29
14.8.2019	6		980	160	20	65	32

Muina vuosina tarkkailua on tehty Pyhäjoen pääuomassa pisteellä Py79, joka sijaitsee Humalojan yläpuolella. Vuonna 2017 Haaponevalta lähtevä vesi oli kesäaikaan lievästi rehevää, lievästi hapanta ja humuspitoista. Fosforipitoisuudet olivat alhaisempia kuin Pyhäjoen pääuomassa (Py79), mutta muuten vedet olivat laadultaan samankaltaisia. Haaponevalta lähtevä vesi oli vuonna 2018 lievästi rehevää, lievästi hapanta ja humuspitoista. Ravinnepitoisuudet olivat alhaisempia kuin Pyhäjoen pääuomassa (Py79), mutta muuten vedet olivat laadultaan samankaltaisia. Vuonna 2018 Haaponevalta ei saatu kesäaikana näytteitä kuivuuden takia, minkä vuoksi vertailussa on käytetty kokovuosi-keskiarvoja.

Haaponevan alapuoliset vesistöt kuuluvat Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueeseen. Voimassa oleva vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma ja siihen liittyvä toimenpideohjelma on laadittu vuosiksi 2016–2021. Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Pyhäjoki on pintavesityypiltään suuri turvemaiden joki (St), ja sen ekologinen kokonaistila on arvioitu tyydyttäväksi vuosien 2006–2013 aineiston perusteella. Arvio tehty asiantuntija-arviona. Humalojaa ei ole tyypitelty ja luokiteltu.

Ehdotuksessa uudeksi vesienhoitoalueen toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027 Pyhäjoen ala- ja keskiosan ekologinen tila on luokiteltu hyväksi perustuen laajaan vuosina 2012–2017 kerättyyn aineistoon (vesikartta.fi).

Kalasto ja kalastus

Pyhäjoen vesistöalue kuuluu Pyhäjokivarren kalatalousalueeseen. Humaloja ja Pyhäjoki Humalojan alapuolella kuuluu Mieluskylän osakunnan alueeseen. Haaponevan turvetuotantoalueen kalataloudellinen velvoitetarkkailu on toteutettu osana Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelmaa. Viimeisin kalataloustarkkailuraportti on käytettävissä vuodelta 2019. Pyhäjoen yhteistarkkailun kalataloustarkkailuun kuului vuonna 2019 kirjanpitokalastus, Pyhäjoen ja sen sivuvesistöjen kalastustiedustelut sekä sähkökoekalastukset.

Vuonna 2019 Kaksi kirjanpitokalastajaa harjoitti kalastusta Haapajärvessä sekä yksi kalastaja Pyhäjokisuun ja meriedustan alueella. Vuonna 2019 kirjanpitokalastuksen kokonaissaalis oli Haapajärvessä noin 63 kg ja kalastajakohtainen saalis noin 32 kg. Noin puolet saaliista koostui hauesta ja selvästi pienempi osa mateesta, lahnasta, kuhasta, ahvenesta, kirjolohesta ja särjestä. Pitkällä aikavälillä kuhan yksikkösaalis verkkokalastuksessa on kasvanut, vaikka istutusten määrät ovat olleet aiempaa pienempiä. Haapajärvessä kalastusta vaikeutti vuonna 2019 huono jäätalvi ja kesällä vesikasvien niitto.

Pyhäjokisuun nahkiaisryssäpyynnin yksikkösaalis oli vuonna 2019 noin 60 nahkiaista kokukertaa kohden, mitä voidaan pitää melko keskimääräisenä tuloksena. Pitkällä aikavälillä nahkiaispyynnin yksikkösaaliissa on havaittavissa nouseva trendi.

Vuonna 2019 toteutettiin kalastustiedustelut koskien Pyhäjoen pääuoman eri osia ja sivuvesistöjä. Useimmilla osa-alueilla kalastajamäärien ja kokonaissaaliiden väheneminen oli edellisten vuosien tapaan jatkunut. Erityisesti tämä oli havaittavissa Haapajärvellä sekä Pyhäjoessa Haapajärven yläpuolella sekä Mieluskylän ja Oulaisten osakaskuntien vesialueella. Kalastajamäärä oli pysynyt jokseenkin ennallaan tai hieman kasvanut Pyhäjoessa Kärsämäen alueella, Kärsämäenjoessa, Piip-sanjoessa, Vihanninjoessa ja Lohvanjärvessä. Monilla alueilla kalastuksen väheneminen näkyi etenkin verkkokalastuksen määrän pienentymisenä.

Yleisimmät saalislajit olivat edelleen useimmilla alueilla ahven ja hauki. Paikoin myös kuhalla ja kirjolohella oli merkitystä saalislajeina. Tiedustelujen perusteella muiden lohikalojen ja ravun kannat olivat heikkoja. Vaikka vesistöjen kalansaaliiden arvioitiin useissa tapauksissa pienentyneen, taloutta kohden lasketut kalansaaliit olivat pysyneet pääasiassa ennallaan tai jopa kasvaneet aiemmasta.

Sähkökalastukset tehtiin vuonna 2019 normaaleissa virtaamaolosuhteissa elokuussa. Pyhäjoen pääuomassa esiintyvistä virtavesien tyyppilajeista yleisimmät olivat edelleen kivisimppu ja kivenuoliainen. Kivisimppusaalis pieneni Hirsiperänkoskessa, jossa saalis oli vuonna 2016 jopa poikkeuksellisen suuri. Myös Haapakosken ja Saukkokosken välisillä koealoilla saalis pieneni vuoteen 2016 nähden, mutta pysytteli edelleen pitkän aikavälin keskiarvoa korkeammalla. Kivenuoliaisen saalis koheni vuoteen 2016 nähden pääuoman ylimmillä koealoilla ollen likimain samaa tasoa kuin vuosina 2007–2013. Saalis oli noususuunnassa myös Annosenkosken ja Saukkokosken koealoilla. Hirsiperänkoskella kivenuoliaisia on saatu kahtena viimeisenä koekalastuskertana melko niukasti ja pitkällä aikavälillä kivenuoliaisen määrissä näyttäisi olevan siellä laskeva trendi. Lohikalojen kannat ovat olleet Pyhäjoen pää- ja sivu-uomissa heikkoja koko 2000-luvun ajan. Viime vuosina pääuomasta ja Mäyränojestä on saatu lähinnä yksittäisiä harjuksia. Vuonna 2019 saatiin ainoastaan yksi harjus, Pappilankosken koealalta.

Vesistön käyttö

Humalojan alaosalla on asutusta. Tuoreita tietoja Humalojan käytöstä ei ole, mutta aiemmin Humalojalla on harjoitettu pienimuotoista kotitarvekalastusta, uimista ja sorsastusta. Vettä on käytetty myös sauna- ja kasteluvetenä. Lylyojalla ei ole virkistyskäyttöarvoa. Pyhäjoen virkistyskäyttö on Humalojaa aktiivisempaa suuremman kokonsa vuoksi.

Toiminnan vaikutukset vesistöön

Haaponevan jälkihoitovaiheen päästöjen vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön ovat vähäiset. Haaponevan turvetuotannon kuormitus ja vesistövaikutukset ovat päättyneet alueiden seuraavaan maankäyttöön siirtymisen myötä. Haaponevan turvetuotannon jälkihoitovaiheen päästöt eivät vaaranna Oulujoen–lijoen vesiensuojelun toimenpideohjelmassa

määritettyjen tavoitteiden saavuttamista. Turvetuotannon vesistösidonnaisten vaikutusten voidaan katsoa päättyvän vuoteen 2021, koska kaikki alueet on siirretty seuraavan maankäytön piiriin.

Haaponevan turvetuotannon jälkihoitovaiheella ei ole haitallisia vaikutuksia alapuolisen vesistöön kalastoon ja kalastukseen. Kalastovaikutusten voidaan katsoa päättyvän vuoteen 2021, koska kaikki alueet on siirretty seuraavan maankäytön piiriin.

Jälkihoito ja seuraava maankäyttö

Turvetuotantoalueen jälkihoidolla tarkoitetaan seuraavaa maankäyttöä haittaavien rakennelmien ja rakenteiden poistamista, turvetuotannosta poistetun alueen siistimistä, mahdollista pinnanmuotoilua ja vesitalouden säätämistä siten, että alue on valmis siirrettäväksi uusien maankäyttömuotojen piiriin.

Jälkihoitovaiheessa turvetuotantoalue siistitään niin, että alueelle ei jää roskia, jätteitä eikä tarpeettomia kantokasoja tai koneromua. Alueelta poistetaan kaikki tarpeettomat rakenteet, laitteet ja tavarat. Jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn. Auma-alueet tyhjennetään, siistitään ja tasataan siten, että niistä ei jää maisemallista haittaa. Jälkihoitovaiheessa alueelle ei tehdä uusia vesiensuojelurakenteita. Alueella voidaan tarvittaessa tehdä toimenpiteitä alueen uusia maankäyttömuotoja varten, esimerkiksi edistää alueen nopeaa kasvittumista metsälannoituskäyttöön soveltuvalla tuhalla, mikäli sitä on saatavilla ja aluetta ei oteta viljelykäyttöön.

Haaponevan lohkon 6 jälkihoitotoimet on toteutettu kokonaisuudessaan ja alue on ollut seuraavassa maankäytössä vuodesta 2015 lähtien. Myös lohkojen 1 ja 2 sekä 7 tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat sekä jätteet on poistettu ja turvetuotantokalusto on siirretty pois alueelta. Alueen vedet on johdettu vielä vuonna 2021 sulan maan aikana pumppaamon ja pintavalutuskentän 2 kautta Humalojaan ja edelleen Pyhäjokeen. Lohkot 1 ja 2 sekä 7 on siirretty viljelykäyttöön vuoden 2021 aikana alueen maanomistajan toimesta. Pohjois-Pohjamaan ELY-keskuskulle on 30.9.2021 esitetty selvitys alueen tilasta ja jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesienkäsittelyn lopettamista. Alueelle voidaan maanomistajan luvalla jättää tulevaa maankäyttöä tukevia vesienkäsittelyrakenteita.

Haaponevalla on tehty PIMA-selvitys vuonna 2019 (raportti ”Vapo Oy. Haaponevan tukikohta. Maaperän pilaantuneisuustutkimus. 14.8.2019”, jolla on varmistettu, ettei polttoaineiden ja jäteöljyjen varastointi- ja käsittelypaikoilla maaperässä ole sellaisia pilaantumia, joista aiheutuu haittaa tai merkittävää riskiä ympäristölle tai terveydelle (Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista, 214/2007). Raportin mukaan entisellä kaluston säilytys/huoltopaikalla todettiin kohonneita öljyhiilivetyjen pitoisuuksia tutkimuspisteessä KK5. Todettu paikallinen maaperän pilaantuneisuus ei aiheuta akuuttia

maaperän kunnostustarvetta, mutta kohonneet öljyhiilivetyjen pitoisuudet tulee huomioida, mikäli koekuopan KK5 alueella toteutetaan maankaivutöitä. Raportti on esitetty hakemuksen liitteenä.

Seuraavat maankäyttömuodot eivät ole ympäristöluvan varaista toimintaa. Alueen uudesta maankäytöstä päättää maanomistaja. Haaponeva on pääosin siirretty viljelykäyttöön maanomistajien toimesta.

Jälkihoitovaiheen tarkkailu

Lupapäätöksen nro 3/07/2 liitteessä 2 on määrätty jälkihoitovaiheen tarkkailusta seuraavasti:

”Jälkihoitovaiheen tarkkailu

Jälkihoitovaiheen päästötarkkailu tehdään yhtenä vuotena kerran kuukaudessa 15.5.–30.9. Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, COD_{Mn} ja pH. Vesiensuojelurakenteiden toimivuutta tarkkaillaan silmämääräisesti kahden vuoden aikana tai enintään siihen saakka, kun alue on siirtynyt toiseen käyttöön.”

Tuotantoa Haaponevalla on ollut viimeisen kerran vuonna 2018. Päästötarkkailua alueella on tuotannon päättymisen jälkeen tehty vuosina 2019 ja 2020. Koska alue on kokonaisuudessaan siirtynyt seuraavaan maankäyttöön, päästötarkkailu ei ole enemmälti tarpeen.

Vesistö- ja kalataloustarkkailua on toteutettu jälkihoitovaiheessa Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti. Koska alue on kokonaisuudessaan siirtynyt seuraavaan maankäyttöön, vesistö- ja kalataloustarkkailu ei ole enää tarpeen.

Tuotannon jälkeiset korvaukset ja kompensatiot

Voimassa olevan ympäristöluvan mukaan Haaponevan turvetuotannon aiheuttama kuormitus vaikuttaa osaltaan purkuvesistön vedenlaatuun. Alueella, johon hankkeen vaikutukset pääasiallisesti ulottuvat, kalastus on vähäistä eikä alue ole kalastuksellisesti merkittävä. Voimassa olevan ympäristölupapäätöksen mukaan luvan saajan on vuodesta 2012 alkaen maksettava Kainuun TE-keskukselle (nykyisin Lapin ELY-keskukselle) 250 euron suuruinen vuotuinen kalatalousmaksu kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi. Hakija on esittänyt, että kalatalousmaksun maksamista ei jatketa enää vuonna 2022. Hakijan mukaan muuta korvattavaa tai kompensoitavaa haittaa ei aiheudu.

Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailun tulokset vuosilta 2004–2021

Voimassa olevassa ympäristöluvassa nro 3/07/2 Latvalammen tarkkailusta on todettu seuraavaa: ”Edellisessä lupapäätöksessä hakija veloitettiin tarkkailemaan turvetuotannon vaikutusta Latvalammen vedenkorkeuteen. Vedenkorkeus on tarkkailujakson aikana pysynyt lupaehtojen mukaisessa korkeudessa (vähintään tasolla N60 + 128,50 m). Toiminta

ei tarkkailutulosten perusteella ole muuttanut Latvalammen vesitasetta lupakauden aikana, eikä ole todennäköistä, että vedenpinta jatkossakaan alenisi tuotantotoimien seurauksena. Latvalammen vedenkorkeutta seurataan myös tulevalla lupakaudella.”

Ympäristöluvan kohdassa ”Muu vaikutustarkkailu” Latvalammen vedenkorkeutta on määrätty tarkkailemaan seuraavasti:

”Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailu

Latvalammen vedenkorkeutta on seurattava nykyisellä mittauspisteellä N60 -korkeusjärjestelmään sidotun mitta-asteikon avulla ennen lisäalueen kunnostamiseen ryhtymistä kuukauden välein tehtävin mittauksin ja sen jälkeen vuosittain heinäkuusta syyskuuhun vähintään kerran kuukaudessa. Mikäli Latvalammen vedenkorkeus alenee kunnostustoimiin ryhtymisen jälkeen normaalista vaihtelusta merkittävästi poikkeavalla tavalla, havainnosta ilmoitetaan välittömästi Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle ja ryhdytään ympäristökeskuksen ohjeiden mukaisiin toimiin.”

Mittaustulokset vuosina 2004–2021

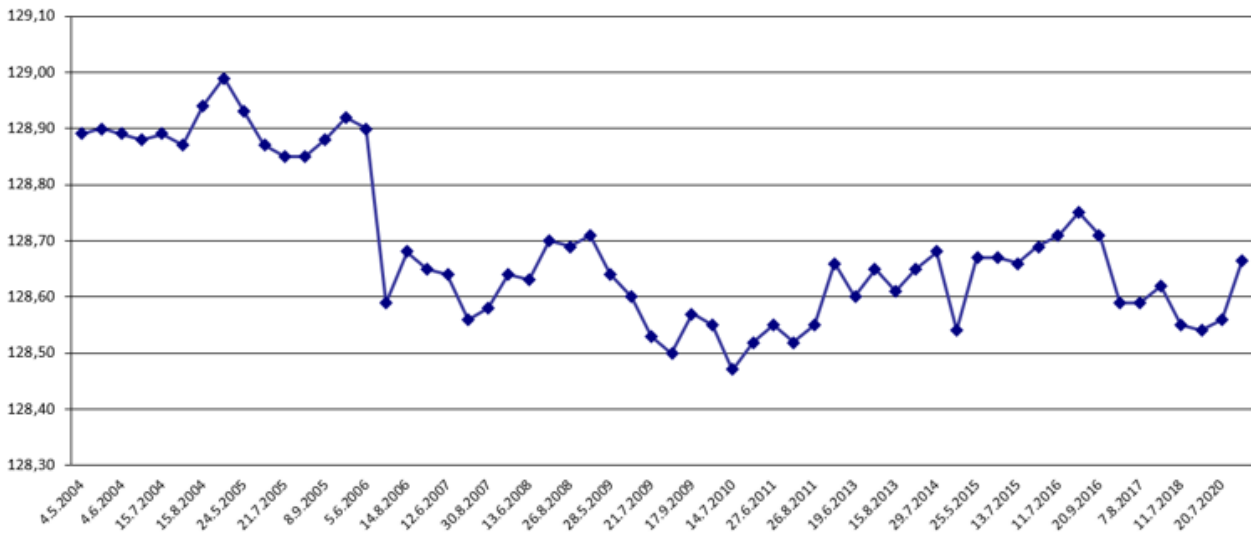
Latvalammen pinnankorkeus on vuosina 2004–2017 mitattu heinä-syyskuussa kerran kuukaudessa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on hyväksynyt tarkkailun muuttamisen 27.12.2017 niin, että pinnankorkeus mitataan kerran kesässä heinäkuussa. Tulokset vuosina 2004–2021 on esitetty jäljempänä.

Haaponevan lisäalueen kuntoonpano on aloitettu vuonna 2008. Vuosien 2004–2007 heinä-syyskuussa Latvalammen pinnankorkeus on vaihdellut välillä 128,56–128,99 m (N60+), ollen keskimäärin 128,82 m. Kunnostustoimien aloittamisen jälkeen vuosina 2008–2017 pinnankorkeus on puolestaan vaihdellut välillä 128,47–128,75 m (N60+), ollen keskimäärin 128,62 m. Pinnankorkeus on ainoastaan yhdellä mittauskerralla (14.7.2010) ollut 128,47 m, mikä on hieman alle luvassa määritellyn tason N60 + 128,50 m. Mittaustulosten perusteella Latvalammen pinnankorkeus on pysynyt jatkuvasti samalla tasolla kuntoonpanon aloittamisen jälkeen, mikä osoittaa, ettei lisäalueen kuntoonpanotoilla ole ollut merkittävää vaikutusta Latvalammen pinnankorkeuteen. Suurempi vaikutus näyttää olleen vuosittaisilla sääolosuhteiden vaihteluilla. Myös vuosien 2018–2021 kertamittauksissa pinnankorkeus on ollut yli N60 + 128,50 m.

Latvalammen reuna-alueilla kasvaa rahkasammalta ja lammen avoimeen vesirajaan on mitta-asteikolta noin 30 metriä matkaa. Pinnankorkeuden mittauspiste sijaitsee lammen reuna-alueella vetisessä rahkasammalikossa. Mitta-asteikko kertoo vedenpinnan tason Latvalammessa ja sen ympäristössä. Seuraavassa taulukossa on esitetty Latvalammen pinnankorkeuden vaihtelu (m) N60+-korkeusjärjestelmässä ilmoitettuna vuosina 2004–2021. Havainnot on tehty lammen rannassa olevasta N60+-korkeusjärjestelmään sidotusta mitta-asteikosta.

Päivämäärä	m (N60+)		Päivämäärä	m (N60+)
4.5.2004	128,89		8.5.2006	128,92
13.5.2004	128,90		5.6.2006	128,90
4.6.2004	128,89		6.7.2006	128,59
22.6.2004	128,88		14.8.2006	128,68
15.7.2004	128,89		30.5.2007	128,65
29.7.2004	128,87		12.6.2007	128,64
15.8.2004	128,94		17.7.2007	128,56
23.9.2004	128,99		30.8.2007	128,58
24.5.2005	128,93		28.5.2008	128,64
21.6.2005	128,87		13.6.2008	128,63
21.7.2005	128,85		18.7.2008	128,70
9.8.2005	128,85		26.8.2008	128,69
8.9.2005	128,88		23.9.2008	128,71
Päivämäärä	m (N60+)		Päivämäärä	m (N60+)
28.5.2009	128,64		29.7.2014	128,68
11.6.2009	128,60		26.8.2014	128,54
21.7.2009	128,53		25.5.2015	128,67
28.8.2009	128,50		9.6.2015	128,67
17.9.2009	128,57		13.7.2015	128,66
21.6.2010	128,55		7.8.2015	128,69
14.7.2010	128,47		11.7.2016	128,71
7.8.2010	128,52		25.8.2016	128,75
27.6.2011	128,55		20.9.2016	128,71
19.7.2011	128,52		11.7.2017	128,59
26.8.2011	128,55		7.8.2017	128,59
21.5.2013	128,66		7.9.2017	128,62
19.6.2013	128,60		11.7.2018	128,55
11.7.2013	128,65		9.7.2019	128,54
15.8.2013	128,61		20.7.2020	128,56
24.6.2014	128,65		1.7.2021	128,67

Seuraavassa kuvassa on esitetty Latvalammen vedenkorkeuden vaihtelu (m) N60+-korkeusjärjestelmässä ilmoitettuna vuosina 2004–2021. Havainnot on tehty lammen rannassa olevasta mitta-asteikosta.

Seuraavassa kuvassa on Haapolampi ilmakuvassa vuonna 2014. Lammen reunoilla on märkää rahkasammalikkoa. Mitta-asteikon sijainti on merkitty kuvaan sinisellä nuolella:

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennys

Hakija on 21.2.2022 täydentänyt hakemustaan turvetuotannon vaikutuksista Latvalampeen (Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailun tulokset vuosilta 2004–2021). Täydennys on sisällytetty edellä olevaan kertoelmaosaan.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat lupaviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi> 5.7.–11.8.2022. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös kuntien/kaupunkien yleisessä tietoverkossa Haapaveden kaupungin verkkosivuilla. Hakemuksesta koskeva ilmoitus on julkaistu Haapavesi-nimisessä sanomalehdessä.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelta, Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselta (Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut) sekä Haapaveden kaupungilta sekä Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta ja terveydensuojeluviranomaisilta.

Lausunnot

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

ELY-keskus on todennut, että hakemuksesta käy ilmi, että Haaponevan tukikohdassa tehtiin 2.7.2019 maaperätutkimus, jossa alueelle sijoitettiin yhteensä kuusi tutkimuspistettä. Tutkimuspisteet sijoitettiin varsinaisesta tukikohta-alueesta erillään (tuotantoalueen pohjoisosassa) sijainneen pumppaamon polttoainesäiliön edustalle (KK1_säiliö) sekä tukikohdan työkoneiden säilytys- ja huoltoalueelle (KK1-KK5).

Tutkimuspisteessä KK5 havaittiin aistinvaraisesti polttoöljyn hajua (syvyydellä 0,1–0,3 m). Muissa tutkimuspisteissä ja niistä otetuissa näytteissä ei havaittu aistinvaraisesti (ulkonäkö, haju, koostumus) viitteitä maaperän pilaantuneisuudesta. Laboratorioanalyysissä todettiin korkeita öljyhiilivetypitoisuuksia tutkimuspisteessä KK5 (syvyydellä 0,1–0,3 m), jossa öljyhiilivetyjen summapitoisuus (C10–C40) oli 8 990 mg/kg. Keskiraskaiden öljyhiilivetyjakeiden pitoisuus oli 7 220 mg/kg ja raskaiden jakeiden pitoisuus 1 770 mg/kg. Muissa laboratorionäytteissä todetut öljyhiilivetyjen kokonaispitoisuudet olivat välillä 25–213 mg/kg.

Raportissa on todettu: ”Todettu paikallinen maaperän pilaantuneisuus ei aiheuta akuuttia maaperän kunnostustarvetta, mutta kohonneet öljyhiilivetyjen pitoisuudet tulee huomioida, mikäli koekuopan KK5 alueella toteutetaan maankaivutöitä. Tällöin on huomioitava, että kohonneita (ylemmän ohjearvotason ylittäviä) öljyhiilivetypitoisuuksia sisältävät maa-ainekset tulee toimittaa luvanvaraiseen käsittelypaikkaan. Kaivutöistä on tällöin lisäksi informoitava alueellista ELY-keskusta ja tarvittaessa tehtävä ELY-keskukselle ympäristönsuojelulain 136 §:n mukainen ilmoitus pilaantuneen maan kunnostuksesta.”

ELY-keskus on todennut, että maaperän pilaantuminen on tapahtunut hakijan turvetuotannon toiminnan aikana. Tukikohta-alue ei ole enää hakijan omistuksessa. Uusi omistaja saattaa toteuttaa alueella maankaivuutöitä. Vastuiden vuoksi on selkeämpi, että hakija poistaa tutkimuspisteeltä KK5 pilaantuneen maa-aineksen ja toimittaa sen hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä. Muuten hakemukseen ei ole ollut huomauttamista.

2. Lapin ELY-keskus, kalatalousviranomainen

ELY-keskus kalatalousviranomaisena on katsonut, ettei Haaponevan kalataloudellista tarkkailua ja kalatalousmaksua ole tarpeen jatkaa hakijan esittämät tiedot huomioiden.

3. Haapaveden kaupunki

Kaupunginhallituksella ei ole ollut huomautettavaa lausuntopyyntöön.

4. Haapaveden kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomainen / Ympäristöpalvelut Helmi

Ympäristöpalvelut Helmi kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisena on todennut, että asian tarkastelu perustuu hakemusasiakirjoihin ja maastokäyntiin 14.7.2022.

Asian tarkastelua

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on ympäristölupapäätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksissä edellyttänyt muun muassa:

-toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä ympäristölupaviraston hyväksyttäväksi lohkoille 1, 2, 6 ja lisäalueelle 2B yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoidosta (lupaehto 17)

-vesiensuojelurakenteet ja -laitteet sekä turvetuotantoalueen vesien laskuajat on pidettävä kunnossa ja niiden toimivuus on tarkistettava säännöllisesti. Altaat ja syvennykset on tyhjennettävä tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa tuotantokauden päättyessä (lupaehto 6)

Maastokäynnillä 14.7.2022 on havainnointu, että erityisesti kokooja- ja reunaojissa Haaponevan eteläosassa lohkolla L1 ja hakemuskartan liitteessä L1:n eteläpuolella olevalla karttaan valkoisella merkityllä alueella kasvoi tiheänä kasvustona 0–10 metriä pitkää lehtipuuta, pääasiassa pajua ja koivua. L1:n valkoisella merkityllä alueella osin myös sarkaojissa. Myös laskeutusaltaiden LA1 ja LA2 läheisyydessä puu-/pensaskasvusto on hyvin voimakasta. Asia on todettavissa maastossa.

Lupaehto 6 määritelmää kunnossapidon tarpeesta voitane arvioiden tarkastella esimerkiksi Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen opasta OPAS 3/2014 sivujen 8–17 avulla.

Olipa Haaponevan jälkikäyttö sitten mitä tahansa edellä mainittua ojen voimakkaasta puu-/pensaskasvustosta ei liene etua, vaan päinvastoin arvioidaan olevan haittaa.

Lausunto

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusarviointien lähtötietoina käytetään tietoja hankkeen lähiasutuksesta. Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan, onko lähiöasutuksen määrällä ja sijainnilla yhteys vaikutusten merkittävyyteen. Vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa hyödynnetään sosi- aali- ja terveysministeriön ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin opasta ja Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin käsikirjaa sekä niissä esitettyjä tunnistuslistoja.

Terveysuojelulain mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Ympäristöpalvelut Helmi on todennut, että ihmisen ja ihmisten terveyteen kohdistuvat keskeiset tekijät on tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti eikä niistä ennalta arvioiden voida katsoa aiheutuvan terveyshaittaa.

Ympäristöön ja ympäristönsuojeluun kohdistuvat tekijät arvioidaan tässä ympäristölupapäätöksen ja siihen liittyvien lupaehtojen kautta.

Ympäristöpalvelut Helmi on todennut, että aluehallintovirasto arvioinee kyseessä olevan ympäristöluvan nro 3/07/2 lupamääräyksen 6 kunnossapidon riittävyttä Haaponevan eteläosan lohkon L1 ja sen eteläpuolisen alueen kokooma- ja reunaojien sekä osin sarkaojien voimakkaan puu/pajukasvuston vuoksi. Edellä mainitulla voi olla haitallisia vaikutuksia turvetuotannon jälkikäytössä.

Ympäristöpalvelut Helmi on lisäksi todennut, ettei sillä ole muuta todettavaa asian suhteen.

Hakijan vastine

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö- ja luonnonvarat vastualue ja 2. Lapin ELY-keskus, kalatalousviranomaisen

Hakija on todennut, että lausunnoista ei ole huomautettavaa.

4. Haapaveden kaupunki, terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomainen

Hakija on todennut, että lausunnossa on otettu kantaa Haaponevan lohkon 1 oja-alueiden puuston kasvuun ja lupaehdon 6 toteutumiseen. Hakijan mukaan lupaehto 6 on noudatettu tuotantovaiheen ja jälkihoidon aikana. Mainitut alueet eivät ole hakijan hallinnassa ja ne ovat siirtyneet kokonaisuudessaan seuraavaan maankäyttöön, kuten koko Haaponevan alue.

MERKINTÄ

Aluehallintovirastolla on ollut asiaa ratkaistaessa käytettävissä seuraavat asiakirjat:

- 1) Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027, Osa 1: Vesienhoitoaluekohtaiset tiedot. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 8/2022.
- 2) Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027, Osa 1, Lähtökohdat toimenpiteiden suunnittelulle, osa 2. Vesienhoidon toimenpiteet. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 9/2022.
- 3) Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 18.10.2021 antama lausunto (POPELY/3041/2015) Haaponevan pumppauksen lopettamisesta. Lausunnossa on muun muassa todettu, että ELY-keskus on käynyt Haaponevalla tarkastuksella 9.9.2021. Tuolloin todettiin, että lohkot 2 ja 7 on otettu viljelyyn. Lohkoa 1 ei ole otettu viljelyyn, mutta alue on luontaisesti melko lailla kasvittunut. ELY-keskuksen käsityksen mukaan lupamääräyksen 1 nojalla pumppaus pintavalutuskentälle voidaan lopettaa. Vedet johdetaan vielä laskeutusaltaiden kautta.
- 4) Raportti ”Neova Oy. Haaponevan turvetuotantoalue. Maaperän kunnostusraportti. 14.11.2022” USPA-asianhallintajärjestelmästä. Raportin mukaan Haaponevalla toteutettiin kunnostustyöt 28.9.2022. Toimenpiteet kohdennettiin tutkimuspisteen KK5 alueelle, jossa oli heinäkuun 2019 tutkimuksissa (raportti ”Vapo Oy. Haaponevan tuki-kohta. Maaperän pilaantuneisuustutkimus. 14.8.2019”) todettu kohonneita öljyhiilivetypitoisuuksia. Kunnostusmenetelmänä käytettiin massanvaihtoa ja kunnostus toteutettiin poistamalla kerroksittain pilaantunutta maa-ainesta. Kunnostuksen aikana pilaantuneita maa-aineksia poistettiin noin 8 tonnia.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Pääasiasratkaisu

Aluehallintovirasto määrää Haaponevan turvetuotantoon myönnetyn ympäristöluvan nro 3/07/2 raukeamaan.

Aluehallintovirasto vahvistaa Haaponevan turvetuotantoalueen toiminnan lopettamiseen liittyvät jäljempänä ilmenevät jälkihoitotoimet.

Kalastolle ja kalastukselle aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi lupapäätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksessä 19 määrättyä kalatalousmaksua ei tarvitse maksaa vuoden 2022 jälkeen.

Ennalta arvioiden tässä päätöksessä annettujen jälkihoitomääräysten noudattamisesta ei aiheudu muuta vesistöön tai sen käyttöön kohdistuvaa toimenpitein estettävää, hyvitetävää tai korvattavaa vahinkoa. Ennakoimattoman vahingon varalta annetaan ohjaus.

Neova Oy:n on noudatettava jäljempänä olevia jälkihoitomääräyksiä.

Jälkihoitomääräykset

1. Tuotantoalue on siistittävä. Tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat, koneet ja laitteet sekä roskat ja jätteet on poistettava alueelta. Alueelle voidaan jättää jälkikäyttöä ja vesienkäsittelyä tukevia rakenteita, kuten esimerkiksi päisteputkia. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voi tarvittaessa antaa alueen siistimisestä tarkentavia määräyksiä.

Jätteet on toimitettava hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä. Vaarallisia jätteitä toimitettaessa on laadittava siirtoasiakirja, ja jätteet on pakattava tiiviiseen, jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Jätteet on kerättävä, varastoitava ja kuljetettava siten, ettei niistä aiheudu roskaantumista, päästöjä ympäristöön eikä terveys- tai viihtyvyyshaittoja. Jätteistä on pidettävä kirjaa.

Tässä määrätyt toimet on tehtävä viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä. Toimien toteuttamisesta on esitettävä selvitys Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksyttäväksi.

2. Tuotannosta poistettujen alueiden vedet on johdettava käytössä olevien vesienkäsittelyrakenteiden kautta. Vesienkäsittely voidaan lopettaa edellyttäen, että alueet ovat kasvipeitteisiä tai ne on siirretty pysyvästi muuhun maankäyttöön, eikä alueella ole harjoitetusta turvetuotannosta johtuvista syistä merkittävää eroosioriskiä.

Neova Oy:n on esitettävä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja kasvipeitteisyydestä sekä jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesienkäsittelyn lopettamista.

3. Jälkihoitovaiheen aikana käytössä olevat vesienkäsittelyrakenteet on pidettävä kunnossa ja rakenteiden toimivuus on tarkistettava säännöllisesti. Lasketusaltaat on tarkistettava vuosittain ja tyhjennettävä lietteestä tarvittaessa. Liete on sijoitettava alueelle siten, ettei se pääse ojiin ja vesistöön.

4. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa vaikutuksista ympäristöön. Jälkihoitovaiheen ajan on pidettävä käyttöpäiväkirjaa, johon tulee merkitä ainakin seuraavat tiedot:

- jälkihoitotoimien toteutus
- kasvipeitteen muodostuminen tuotannosta poistuneille alueille
- tuotantoalueen siirtäminen seuraavaan maankäyttöön
- havainnot vesienkäsittelyrakenteiden kunnosta ja toimivuudesta
- laskeutusaltaiden ja ojastojen puhdistukset sekä poistetun lietteen sijoittaminen
- alueelta poistetut vesienkäsittelyrakenteet
- jätekirjanpito, tuotantoalueen siistimiseen ja jätehuoltoon liittyvät toimet
- muut mahdolliset tapahtumat tai olosuhteet, joilla arvioidaan olevan vaikutusta suolta lähtevän veden laatuun tai vesistökuormitukseen.

Käyttötarkkailusta vastaavan henkilön yhteystiedot on ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle. Käyttötarkkailun vuosiyhteenveto on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen ja vuositiedot on tallennettava ympäristönsuojelun valvonnan asiointijärjestelmään (YLVA) seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

5. Tässä päätöksessä Neova Oy:lle määrätyt jälkihoitovaiheen velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi ja hyväksynyt vesienkäsittelyn lopettamisen.

Jälkihoitotöiden valmistumisesta sekä vesienkäsittelyn lopettamisesta on ilmoitettava Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE

Pintavesien pilaantumisesta aiheutuvista korvattavista vahingoista, joita nyt ei ole tässä päätöksessä tarkoitetuista toimista ennakoitu aiheutuvan, on vahingonkärsijällä oikeus vaatia korvausta aluehallintovirastolle tehtävällä hakemuksella.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan rauettamisen ja jälkihoitotoimien vahvistamisen perustelut

Neova Oy on toimittanut ympäristölupapäätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksen 17 mukaisesti aluehallintoviraston hyväksyttäväksi suunnitelman Haaponevan turvetuotantoalueen lohkojen 1, 2, 6 ja 2B (lohko 7) toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoidosta. Lisäksi on haettu Haaponevan ympäristöluvan rauettamista. Lupapäätöksessä nro 3/07/2 on annettu lupamääräykset toiminnan lopettamisesta lohkojen 3–5 osalta.

Haaponevan turvetuotantoalue on kunnostettu tuotantoon vuosina 1987–1992. Ympäristöluvan mukainen tuotantopinta-ala on ollut 439,1 hehtaaria. Lohkojen 1, 2, 6 ja 2B (lohko 7) yhteenlaskettu pinta-ala on 249,8 hehtaaria. Vuonna 2018 tuotantoa oli vielä noin 57 hehtaarin alalla. Vuosi 2018 oli alueen viimeinen tuotantovuosi.

Neova Oy:n pyynnön mukaisesti toimintaa koskeva ympäristölupapäätös nro 3/07/2 voidaan määrätä raukeamaan, kun samalla annetaan tarpeelliset määräykset jälkihoitotoimista pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vesienkäsittelystä sekä toiminnan tarkkailusta.

Haaponevan lohkojen 1, 2 ja 7 vedet on käsitelty sulan maan aikana pintavalutuskentällä 2 ja muuna aikana laskeutusaltailla. Pintavalutuskenttä on ollut käytössä vielä vuonna 2021. Vesien pumppaaminen kentälle on lopetettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksynnällä. Lohkojen 1, 2 ja 7 vedet on johdettu vesienkäsittelyrakenteiden jälkeen Humalojaan ja edelleen Pyhäjokeen. Lohkon 6 (Pikku Haaponeva) vedet on käsitelty ympärivuotisesti laskeutusaltailla. Lohkon 6 vedet on johdettu vesienkäsittelyrakenteiden jälkeen laskuojalla Lylyjoaan, josta edelleen Pyhäjokeen.

Haaponeva on kuulunut Pyhäjoen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaan. Haaponevan päästöjä on lupa-kauden aikana tarkkailtu vuosina 2009–2011, 2013, 2016–2019. Haaponevalla on tehty jälkihoitovaiheen päästötarkkailua vuonna 2020. Vesistö- ja kalataloustarkkailua on toteutettu jälkihoitovaiheessa Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti.

Ympäristöluvassa nro 3/07/2 on määrätty tuotantoalueen läheisyydessä sijaitsevan Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailusta. Hakemuksen täydennyksessä hakija on esittänyt selvityksen toiminnan vaikutuksista Latvalampeen ja koosteen mittaustuloksista vuosilta 2004–2021. Selvityksen mukaan mittaustulosten perusteella Latvalammen pinnankorkeus on pysynyt jatkuvasti samalla tasolla lisäalueen (lohko 2B) kuntoonpanon aloittamisen (vuonna 2008) jälkeen, mikä osoittaa, ettei lisäalueen kuntoonpanotöillä ole ollut merkittävää vaikutusta Latvalammen pinnankorkeuteen.

Tässä päätöksessä on annettu tarpeelliset määräykset Haaponevan toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, jotta päästöt vesistöön pienevät mahdollisimman nopeasti eikä alueelle jää jätteitä tai tarpeettomia rakenteita. Jälkihoitovaiheessa vedet on määrätty johdettavaksi käytössä olevien vesienkäsittelyrakenteiden kautta. Vesienkäsittely saadaan lopettaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksynnällä, kun tässä päätöksessä määrätty edellytykset täyttyvät. Jälkihoitovaiheen päästö- ja vaikutustarkkailua ei ole katsottu tarpeelliseksi määrätä, kun otetaan huomioon alueen siirtyminen jälkikäyttöön ja päästötarkkailun toteuttaminen kahtena vuotena tuotannon päättymisen jälkeen. Myös Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailu ei ole enää tarpeen.

Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Oulujoen–lijoen vuosille 2022–2027 laaditussa vesienhoitosuunnitelmassa Pyhäjoen ekologinen tila on luokiteltu hyväksi. Humalojaa ja Lylyjojaa ei ole luokiteltu vesienhoitosuunnitelmassa. Aluehallintovirasto arvioi, että tämän päätöksen määräysten mukaisesti tehtynä Haaponevan jälkihoitotoimet eivät heikennä Pyhäjoen ekologista tilaa. Tuotannosta poistuneen turvetuotantoalueen kasvittuminen tai siirtyminen muuhun maankäyttöön vähentää turvetuotannosta johtuneista syistä aiheutunutta eroosioriskiä ja päästöjä.

Kun Haaponevan jälkihoitotoimet ja turvetuotannon lopettamiseen liittyvät ympäristönsuojelua koskevat toimet tehdään tässä päätöksessä määrättyllä tavalla ja noudatetaan annettuja määräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaiset toiminnan lopettamisen jälkeiset velvoitteet. Tuotannosta poistunutta aluetta koskevat jälkihoitovelvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut jälkihoitotyöt tehdyiksi ja hyväksynyt vesienkäsittelyn lopettamisen.

Kalatalousmaksua on tullut maksaa lupapäätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksen 19 perusteella. Turvetuotantotoimintaa ei ole harjoitettu Haaponevalla enää vuoden 2018 jälkeen, joten hankkeesta kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahingollisten korvattavien vaikutusten voidaan katsoa vähentyneen siinä määrin haitattomalle tasolle, ettei kalatalousmaksua ole tarpeen enää määrätä maksettavaksi. Alue on myös siirtynyt jälkikäyttöön.

Jälkihoitomääräysten perustelut

Määräys 1

Määräyksellä varmistetaan turvetuotantoalueen asianmukainen siistiminen toiminnan päättymisen jälkeen. Näin varmistetaan myös se, ettei alueelle jää tarpeettomia rakennelmia eikä jätteitä, joista voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai roskaantumista. Ilmakuvatarkastelun perusteella alueella ei ole enää aumoja.

Ympäristönsuojelulain 133 §:n mukaan se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Raportin ”Vapo Oy. Haaponevan tukikohta. Maaperän pilaantuneisuustutkimus. 14.8.2019” mukaan entisellä kaluston säilytys/huoltopaikalla on todettu kohonneita öljyhiilivetyjen pitoisuuksia tutkimuspisteestä KK5. Raportin ”Neova Oy. Haaponevan turvetuotantoalue. Maaperän kunnostusraportti. 14.11.2022” mukaan Haaponevalla toteutettiin pisteen KK5 kunnostustyöt 28.9.2022. USPA-asianhallintajärjestelmän mukaan raportti on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, joka on asiassa toimivaltainen viranomaisena. Edellä sanottu huomioon ottaen erillistä jälkihoitomääräystä pilaantuneeseen maa-ainekseen liittyen ei ole tarpeen antaa.

Määräys 2

Määräys on annettu alueelta johdettavien vesien riittävän käsittelyn varmistamiseksi. Haaponevan turvetuotanto on päättynyt 2018. Tuotannon päättymisestä on siten tämän päätöksen antohetkellä suurimmalla osalla alueesta kulunut jo melkein viisi vuotta. Määräykseen 2 on kuitenkin kirjattu kriteerit, joiden perusteella valvontaviranomainen voi arvioida, milloin vesikäsittelyä ei ole enää tarpeen jatkaa. Olemassa oleviin vesienkäsittelyrakenteisiin ei kuulu enää pintavalutuskenttä. Vesien pumppaaminen pintavalutuskentälle on lopetettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 18.10.2021 antamalla lausunnolla (POPELY/3041/2015) Haaponevan pumppauksen lopettamisesta. Tuotannosta poistetun alueen vedet johdetaan vielä laskeutusaltaiden kautta pintavesiin.

Määräys 3

Määräys 3 on tarpeen vesienkäsittelyrakenteiden toimivuuden varmistamiseksi ja päästöjen rajoittamiseksi.

Määräys 4

Määräys käyttötarkkailusta on tarpeen toiminnan vaikutusten selvittämiseksi ja tarkkailemiseksi, kuten ympäristönsuojelulain 94 §:ssä on säädetty. Haaponevan turvetuotannon päättyminen vuonna 2018, käytävissä olevat tarkkailutulokset ja alueen kasvittumisen alkaminen huomioon ottaen jälkihoitovaiheen päästö- ja vesistö tarkkailua ei ole katsottu tarpeelliseksi määrätä. Jälkihoitovaiheen päästötarkkailua alueella on tehty vuosina 2019 ja 2020.

Määräys 5

Jälkihoitovaiheen velvoitteiden lakkaamisesta annettu määräys on tarpeen, koska päätöstä annettaessa ei voida tarkasti tietää ajankohtaa, jolloin kaikki jälkihoitotoimet on saatettu loppuun ja tuotantoalueelta tulevien vesien käsittely voidaan lopettaa. Näin ollen vesienkäsittelyn lopettamisen ajankohta ja jälkihoitoimien päättymisen toteaminen on tar-

peen antaa valvontaviranomaisen arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi. Tämän päätöksen määräyksiin on kuitenkin kirjattu edellytykset, joiden perusteella valvontaviranomainen voi arvioida, milloin jälkihoitotoimet on toteutettu asianmukaisesti eikä vesikäsitteilyä ole enää tarpeen jatkaa.

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja 2. Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen vaatimukset on otettu huomioon ratkaisusta, jälkihoitomääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevästi.

4. Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimukseen kunnossapidon riittävyyden tarkasteluun lohkon 1 eteläosan oijen suhteen aluehallintovirasto toteaa, että ELY-keskus on lupaa valvova viranomainen ja ELY-keskuksen 9.9.2021 määräaikaistarkastuksesta tehdyn tarkastuskertomuksen mukaan alueella ei ole edellytetty jatkotoimenpiteitä. Hakemuksen mukaan lohkon 1 alue on myyty 4.3.2021 ja lohkon alueita on siirtynyt viljelykäyttöön. Jälkihoitomääräyksen 3 mukaan jälkihoitovaiheen aikana käytössä olevat vesienkäsitteilyrakenteet on pidettävä kunnossa ja rakenteiden toimivuus on tarkistettava säännöllisesti.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 88 § 1 momentin 1) kohta ja 94 §:n 1 ja 3 momentit

Jätelaki 28 § 1 momentti, 72 §, 73 §, 118 § ja 121 §

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Lupa-asian käsittelymaksu on 5 012,70 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Hakemusasia on tullut vireille 4.10.2021, joten päätöksestä peritään maksu asian vireille tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Asetuksen (1121/2020) liitteenä olevan maksutaulukon mukaan yli 150 hehtaarin laajuista turvetuotantoaluetta koskevan hakemusasian käsittelymaksu on 23 870 euroa. Taulukon alla olevan soveltamiskohdan 3 mukaan samanaikaisesti tehdystä luvan raukeamista ja jälkihoitotoimien vahvistamista (ympäristönsuojelulaki 94 §) koskevasta päätöksestä peritään 30 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. Maksu peritään soveltamiskohdan 5 mukaisesti 30 prosenttia pienempänä, koska asian vaatima työmäärä alittaa mainitun työmäärän vähintään 30 prosentilla. Maksu on siten 5 012,70 euroa.

Oikeusohje

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2021 (1121/2020)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista heinä-joulukuussa vuonna 2023 (867/2023) 8 § 2 momentti

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Päätös tiedoksi sähköpostitse

Haapaveden kaupunki

Haapaveden kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomainen /
Ympäristöpalvelut Helmi

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö
ja luonnonvarat -vastuualue

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen yleisessä tietoverkossa ja lehdessä

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lupaviranomaisen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Haapaveden kaupungin verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Haapavesi-nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Tapio Orjasniemi

Maria Alapuranen

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Tapio Orjasniemi ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Maria Alapuranen.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 684 tai 0295 016 000.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liite

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021) säädetään. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **26.10.2023**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja

- o asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
- o asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tämä asiakirja PSAVI/8615/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/8615/2021 har godkänts elektroniskt

Alapuranen Maria 14.09.2023 10:43

Orjasniemi Tapio 14.09.2023 10:42